

TEKNISEN TUEN VÄLINE:

Yhdenvertaisuuselinten toteuttama tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen tekoälyn käytössä julkishallinnossa

Kesto: 5. syyskuuta 2024–4. lokakuuta 2026

Euroopan unionin
yhteisrahoittama

EUROOPAN UNIONI

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Euroopan neuvoston
yhteisrahoittama ja toteuttama

YHDENVERTAISUUSVALTUUTETTU
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN

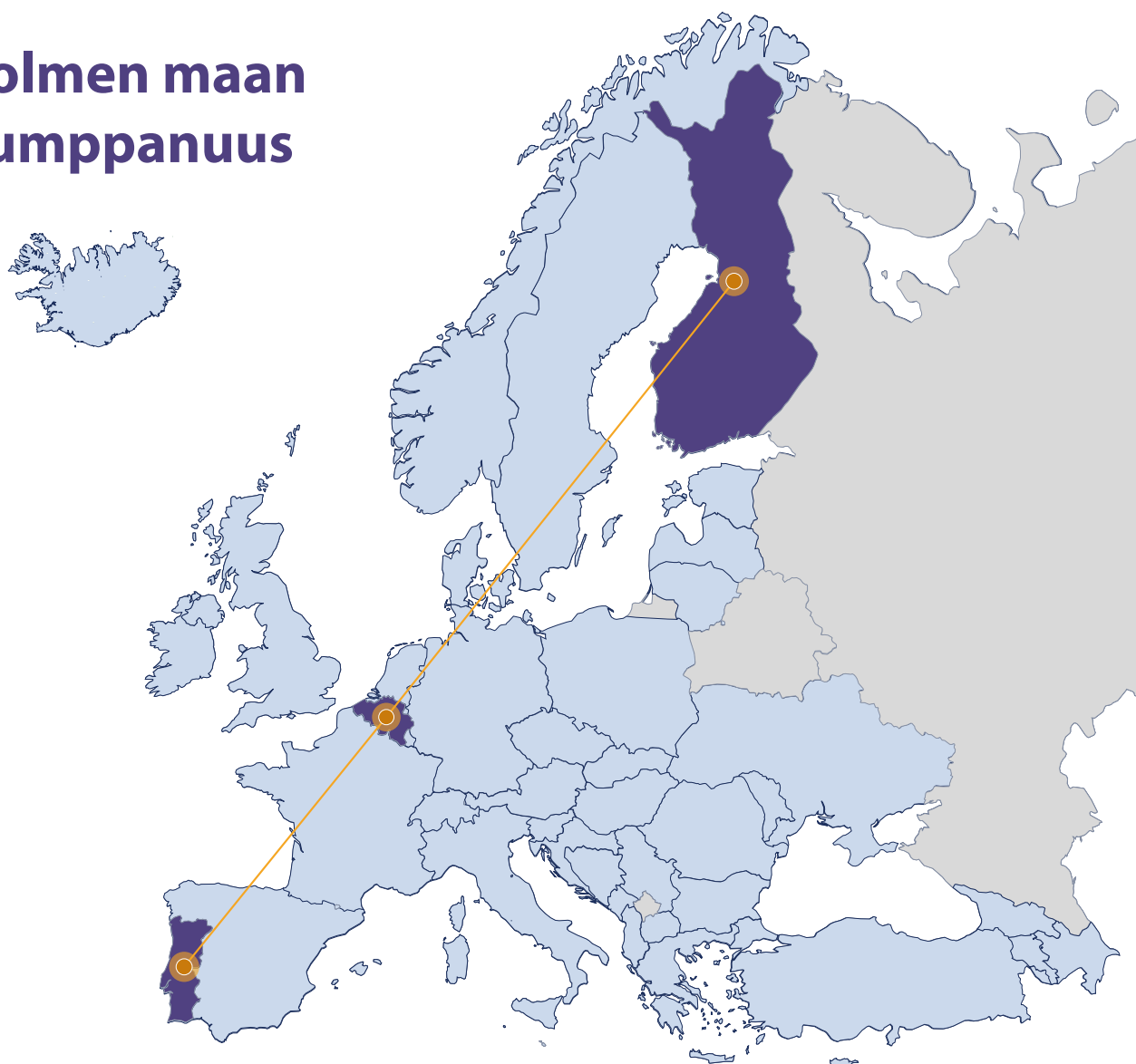

COMISSÃO PARA A CIDADANIA
E A IGUALDADE DE GÉNERO

Mistä hankkeessa oli kyse?

Tämä hanke-joka on Euroopan unionin yhteisrahoittamateknisen tuenvälineen (TSI) kautta ja Euroopan neuvoston toimeenpanema yhteistyössä Euroopan komission kanssa - vahvisti Belgian (Unia), Suomen (yhdenvertaisuusvaltuuttu) ja Portugalin (kansalaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon komissio, CIG) yhdenvertaisuuselimien valmiuksia reagoida tekoälyn aiheuttamaan syrjintään kontekstissa, jossa tekoälyn käyttöönotto on lisääntynyt julkishallinnossa ja Euroopassa on uutta tekoälysääntelyä. Tämän hankkeen avulla kolme tasa-arvoelintä lisäsi valmiuksiaan paljastaa ja puuttua syrjintään julkishallinnon tekoälyn käyttöönotossa EU:n ja Euroopan neuvoston standardien sekä kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä edisti julkishallinnon ja valvontaviranomaisten ymmärrystä tekoälyn riskeistä ja mahdollisuuksista syrjimättömyyden ja tasa-arvon edistämiseksi.

Kolmen maan kumppanuus

Hanke lyhyesti

3

Eurooppalaista työkalua ja julkaisua, joilla analysoidaan oikeudellista ja poliittista kontekstia sekä annetaan suosituksia tekoälystä ja tasa-arvosta

27

Järjestettyä tapahtumaa, jotka lisäävät tietoisuutta algoritmiin perustuvan syrjinnän ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

Yli 1 150

Hanketapahtumien kautta tavoitettua ammattilaista

12

Kansallista ohjeasiakirjaa, jotka on kehitetty Belgian, Suomen ja Portugalin yhdenvertaisuuselimille

Yli 370

Viranomaista ja ammattilaista, jotka ovat saaneet koulutusta tekoälystä ja yhdenvertaisuudesta

Yli 10 300

Katselu- ja näyttökertaa, jotka on saavutettu hankkeen viestinnän avulla Euroopan neuvoston verkkosivustojen ja sosiaalisen median kautta

Mitä hanke saavutti?

TIETÄMYSTÄ LISÄTTIIN ANALYYSIN, OHJAUKSEN JA VUOROVAIKUTUKSEN AVULLA

Hankkeessa tuotettiin useita eurooppalaisia julkaisuja yhdenvertaisuuselinten, ihmisoikeusjärjestöjen ja viranomaisten käyttöön sekä maakohtaisia analyysejä ja käytännön ohjeita hankkeen edunsaajille eli Belgian, Suomen ja Portugalin yhdenvertaisuuselimille.

Saatavilla olevat julkiset julkaisut:

Oikeussuoja algoritmista syrjintää vastaan Euroopassa: nykyiset puitteet ja jäljellä olevat puutteet, julkaistu hollanniksi, englanniksi, suomeksi, ranskaksi, portugalkiksi ja ruotsiksi.

Raportti sisältää kattavia analyysejä olemassa olevista eurooppalaisista oikeudellisista ja institutionaalisista kehyksistä, joilla tunnistetaan algoritmiseen syrjintään ja tekoälyn hallintaan liittyvät vahvuudet, haasteet ja jäljellä olevat puutteet.

Tekoälyä ja algoritmiperusteista syrjintää koskevat eurooppalaiset suuntaviivat yhdenvertaisuuselimille ja muille kansallisille ihmisoikeustoimijoille, julkaistu hollanniksi, englanniksi, suomeksi, ranskaksi, portugalkiksi ja ruotsiksi.

Suuntaviivat tukevat tasa-arvoelimiä ja ihmisoikeusjärjestöjä kehittyvien vastuiden ymmärtämisessä muuttuvassa tekoälyn sääntely-ympäristössä. Ne tarjoavat käytännön suosituksia tekoälyn liittyvien oikeudellisten välineiden, kuten EU:n tekoälysäädöksen, tekoälyä ja ihmisoikeuksia, demokratiaa ja oikeusvaltioperiaatetta koskevan Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen ja muiden asiaankuuluvien eurooppalaisten standardien täytäntöönpanoon ja hyödyntämiseen. Lisäksi ne auttavat yhdenvertaisuuselimiä neuvomaan päättäjiä, valvontaviranomaisia ja muita viranomaisia tasa-arvosta, syrjimättömyydestä ja ihmisoikeuksista tekoälyn yhteydessä.

Eurooppalainen algoritmisen syrjinnän arviointimenetelmä, julkaistu hollanniksi, englanniksi, suomeksi, ranskaksi, portugalkiksi ja ruotsiksi.

Käytännön menetelmä, joka auttaa yhdenvertaisuuselimiä ja muita algoritmiseen syrjintään liittyvien tapausten tunnistamisessa, arvioinnissa ja niihin reagoimisessa eri julkishallinnon yhteyksissä. Menetelmä on jaettu neljään vaiheeseen:

INSTITUTIONAALISIA VALMIUKSIA VAHVISTETTIIN

Erittäin kattava ja hyvin tehty kurssi, jota suosittelen lämpimästi!

Kurssin osallistuja, Belgia

Yhdenvertaisuuselinten, julkishallintojen, markkina- ja valvontaviranomaisten ja muiden kansallisten sidosryhmien henkilöstölle kehitettiin kattava tekoäly- ja syrjinnän torjuntaa käsittelevä koulutusohjelma.

Kaiken kaikkiaan yli 370 ammattilaista Belgiassa, Suomessa ja Portugalissa sai koulutusta siitä, miten tekoäly vaikuttaa yhdenvertaisuuteen, miten se voi johtaa syrjintään, miten sitä sovelletaan eurooppalaisten ja kansallisten sääntelykehysten puitteissa sekä miten syrjintä tunnistetaan, estetään ja torjutaan tekoälyjärjestelmissä.

Koulutuksia järjestettiin kaksi ja ne koostuivat viidestä eurooppalaisesta ydinkoulutusmoduulista kaikille maille ja kolmesta räätälöidystä kansallisesta koulutusmoduulista (yksi kullekin edunsaajamaalle), jotka toteutettiin kussakin hankemaassa.

Kurssin suorittaneet viranomaiset totesivat seuraavaa:

Kurssin hyödyllisimmistä puolista:

Tekoälyn sääntelyä ja siihen liittyvää oikeuskäytäntöä esiteltiin erittäin yksityiskohtaisesti. Myös taustamateriaalit ja esimerkit erimaista olivat mielenkiintoisia.

Kurssin osallistuja, Suomi

Kurssin sisällön soveltamisesta:

Hyödynnän kurssin tietoja, kun arvioin julkisen politiikan täytäntöönpanoa ja näiden poliitikkojen vaikutuksia sekä kun laadin teknisiä suosituksia prosessien parantamiseksi.

Kurssin osallistuja, Portugali

Mitä kumppanit sanovat hankkeesta?

”Tekoälyn kasvava käyttö tekee siitä yhden aikamme merkittävimmistä tasa-arvokysymyksistä. Sen ratkaiseminen edellyttää uutta asiantuntemusta, ennakoivaa vaikutustenarviointia, aktiivista valvontaa sekä yhteistyötä laajan sidosryhmäjoukon kanssa. Tämä hanke on tukenut meitä tällä tiellä.”

Rainer Hiltunen, yhdenvertaisuusvaltuutettu, Suomi

”Hanke mahdollisti ihmisten kouluttamisen algoritmisen syrjinnän näkökohdista tekoälyjärjestelmien käytössä, ihmisoikeuksien ja tekoälyn sääntelyarkkitehtuurin oppimisen sekä kansainvälisellä että kansallisella tasolla ja sellaisten välineiden luomisen, jotka voivat helpottaa CIG:n työtä syrjintävalitusten arvioinnissa.”

Carina Quaresma, puheenjohtaja, kansalaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon komissio

”Tekoälyn mullistaessa yhteiskuntaamme algoritmiseen syrjintään puuttumisesta on tullut tärkeä haaste tasa-arvoelimille. Tämä hanke on vahvistanut merkittävästi asiantuntemustamme ja parantanut valmiuksiamme suojella perusoikeuksia. Olemme erittäin kiitollisia saamastamme tuesta.”

Patrick Charlier, apulaisjohtaja, Unia, Belgia

Mitä seuraavaksi?

Euroopan neuvosto jatkaa EU:n ja muiden sidosryhmien kanssa yhteistyötä tasa-arvoelinten ja viranomaisten kanssa tukeakseen tekoäly- ja algoritmisten järjestelmien syrjimätöntä kehittämistä ja käyttöönottoa Euroopan neuvoston ja EU:n standardien ja käytäntöjen mukaisesti. Katso lisätietoja ja yhteystietoja QR-koodista.

Hankkeen tulosten pohjalta **Unia, Belgia, yhdenvertaisuusvaltuutettu, Suomi, ja CIG, Portugali**, jatkavat yhteistyötä viranomaisten ja sidosryhmien kanssa varmistaakseen, että tekoälyn soveltamisessa niiden maissa kunnioitetaan perusoikeuksia, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä.

YHDENVERTAISUUSVALTUUTETTU
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN

COMISSÃO PARA A CIDADANIA
E A IGUALDADE DE GÉNERO

Euroopan unioni osarahoittaa hanketta teknisen tuen välineen kautta, ja sen toteuttaa Euroopan neuvosto yhteistyössä Euroopan komission, Unian (Belgia), yhdenvertaisuusvaltuutetun (Suomi) ja kansalaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon komission (Portugali) kanssa.

Löydä hankkeen verkkosivusto ja julkaisut tämän QR-koodin kautta.

Euroopan unionin yhteisrahoittama

EUROOPAN UNIONI

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Euroopan neuvoston yhteisrahoittama ja toteuttama